СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 34. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 11-го лютого 1938. No. 34. Jersey City, N. J., Friday, February 11, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГЕРОЇЧНА СМЕРТЬ УКРАЇНЦЯ

ВУНСОКЕТ (Род Айленд). — Дня 6 лютого ц. р. в годині 11:30 передполуднем згинув геройською смертю місцевий молодий українець Михайло Червінський. Коли він переходив попри став, нагло побачив, що троє малих дітей, два хлопці і дівчинка, заломились і тонуть у воді. Хоч сам не вмів пливати, він миттю скинув із себе плащ і, накликуючи до дітей „держіться, я зараз буду з вами", кинувся їх рятувати. Та це не вдалося йому. Один з потопаючих хлопців відразу кинувся до Червінського і потягнув його під воду. Всі вони потопились. Гром. С. Бардачевський з Вунсокет пише, що Михайло Червінський був свідомим українцем і брав активну участь в українськім громадськім житті. Всі його дуже любили, бо був доброї вдачі. Хоч мав ледви 25 літ, то проявив велику здібність у бизнесі і навіть мав свій власний бизнес. Місцева американська ґазета „Вунсокет Кол", широко розписується про цей героїчний учинок Червінського і навіть поробила старання, щоб по смерті здобути йому медалю фундації Карнеґія в Ню Йорку за героїзм. А вунсокетські діти розпочали збірки, щоби поставити на його гробі памятник.

УХВАЛЮЮТЬ ФАРМЕРСЬКИЙ ЗАКОН.

ВАШИНҐТОН. — У палаті представників перейшов фармерський закон, який має реґулювати збір пшениці, бавовни, тютюну, кукурудзи і рижу. На основі цього закону буде заздалегідь призначена відповідна площа в Злучених Державах Америки, яку можна буде засіяти вище названими продуктами. Уряд зобовязується знайти для тих продуктів ринки збуту, але зате всяку надвишку, коли фармер посіє більше ніж було йому назначено, уряд буде карати гривною 15 центів за бушель пшениці і кукурудзи, 1 цент від бушля рижу, 2 центи від фунта бавовни; а на тютюн наложено кару 50 відсотків за дійсну вартість тютюну. Прихильники цього закону говорять, що він забезпечить Америці „сталий шпихлір", а притім охоронятиме фармерів від надпродукції й обнижки цін на їх продукти. Противники кажуть, що він тільки буде баламутити фармерів, а не принесе ніякої користи.

ПЕРЕВОДЯТЬ РЕОРҐАНІЗАЦІЮ АРМІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Командний склад американської армії зазнає великих змін і пересунень, яких у часі миру дотепер ніколи не практикували. В цьому році відійдуть „на спочинок" 26 високих ґенералів, а їх місця займуть молодші люди. Кілька місяців тому таких самих пересунень зазнав командний склад англійської армії. Ціль тих пересунень є „відмолоднити" командний склад.

ДАЛІ КРИТИКУЮТЬ РОЗБУДОВУ ФЛЬОТИ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч адмірал Лігі і секретар Гол катеґорично заявили, що плянована розбудова американської воєнної фльоти не має на увазі якоїсь війни, то проте в американських політичних кругах далі існує недовіря. Перед сенатським комітетом зізнавав тепер проф. політичних наук Бирд і сказав, що, судячи по натяках президента Рузвелта, президент хоче відіграти ролю арбітра в міжнародніх зносинах, погрожуючи тим державам, що не захочуть його слухати, величезною американською силою. Бо лиш тим можна собі пояснювати плян будови тяжких боєвих кораблів, які у війні не мають великого оборонного значіння, тільки нападаюче. Бирд сказав, що побоювання, начебто колись спільні фльоти Японії, Німеччини й Італії хотіли напасти на Америку, смішні й фантастичні і вони є улюбленим арґументом власників фабрик зброї.

ПРОДОВЖЕННЯ КОНТРАКТУ МІЖ РОБІТНИКАМИ І СТАЛЬОВНЯМИ.

НЮ ЙОРК. — Заряд „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен" відновив з юніями стальових робітників, що належать до К. П. О., контракт праці. Умови остаються ті самі. Корпорація, що затруднює 240,000 робітників, формально зобовязалась впродовж наступного року не обтинати платень, а робітники зобовязалися не домагатись підвишки. Та всетаки в цьому контракті є „фірточка", що може обом сторонам дати змогу зломити цей контракт впродовж двох тижнів. Вистарчить одній стороні вислати заяву, що вона хоче провірити умови, і контракт уже неважний.

РОЗКРИВАЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ У ЮНІЯХ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським торговельним комітетом зізнавав предсідник юнії моряків, Раєн, і сказав, що предсідник іншої морської юнії, що належить до К. П. О., Карен, є комуніст, діставав гроші з комуністичної партії і навпаки, давав комуністичній партії багато грошей, що впливали з вкладок членів юнії. Домівка цеї юнії є нічим іншим, тільки бюром комуністичної пропаґанди, говорив Раєн.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЦЕ ВІН НАЗИВАЄ „РИМСЬКИМ КРОКОМ".

Каже Мусоліні, що підчас відвідин у Німеччині йому дуже подобався німецький парадний марш війська. Тому він завів його в себе для італійських „чорних сорочок", кажучи, що це марш старинних римських леґіонів. Він назвав його „пасо романо" (римським кроком). Підчас недавнього перегляду „чорних сорочок" у Римі диктатор самий зліз з коня й помаширував напереді відділу. Цю сцену представляє образок.

РУМУНСЬКА СТОРОЖА БЕЗПЕЧНОСТИ.

В румунському селі Фрасін сталася така подія: Плутонер Іван Петрік пиячив цілу ніч. Раненько в похміллі взяв зо собою жандарма Івана Бартоса й оба пішли до одного селянина, з котрим Петрік жив від довшого часу в незгоді. Пан плутонер повідомив селянина, що карний суд засудив його на кару смерти. Він виняв з торби якийсь папір, цебто присуд на смерть і хотів переляканого господаря застрілити. На його крик збіглися сусіди і роззброїли пяних жандармів. Військовий суд у Клужу потягнув обох жандармів до відповідальности за надуживття влади. Петрік дістав 7 років вязниці, а Бартос 2 місяці арешту.

ДИВНИЙ НАКАЗ.

Читальня „Просвіти" в Бірчі дістала письмо зо староства в Добромилі, щоб зняти негайно в театральній салі „провокацийне написи" та відставити їх до староства. Прийшов поліцай, ну і йому вручено ці „написи", а звучали вони напр. „Наша дума, наша пісня не вмре, не загине!" та інші, які висіли ще в читальні від минулорічного шевченківського концерту.

ПІДПАЛИЛИ ЖИДОВІ БОРОДУ.

В поїзді, що їхав з Ради до Львова, якісь паничики підпалили одному жидові бороду, а другому обрізали половину бороди. Жиди підняли крик, але заки прийшов кондуктор, то паничі пропали.

СОН НА ПОСЛУГАХ ПОЛІЦІЇ.

Пані Д. знайшла у Стрийському парку у Львові ледви живе немовля зо шнуром, обвиненим довкола шиї; заопікувалось ним рятункове поготівля. Вночі приснилося пані Д., що мати покиненої дитини лежить у Загальному шпиталі; вона зголосила це на поліції, подаючи опис матери, такої, як бачила її в сні. Поліційна аґентка пішла до шпиталю і довідалася, що справді перед кількома днями жінка, яка саме так виглядає, привела дитину на світ і що вона зветься Марія Ванюк. Поліція віднайшла Марію Ванюк, яка призналася, що справді вона підкинула дитину у Стрийському парку.

НЕ МІГ ПЕРЕЖИТИ УШКОДЖЕННЯ САМОХОДУ.

Шофер львівського нотаря Казимира Сокола, 17-літній Ярослав Рубчак, відібрав собі життя, напившись сільного квасу. Перевезений до шпиталю, він помер. Причиною самоґубства була катастрофа на вул. Леґіонів, з якої його самохід вийшов ушкоджений.

ПРИСУД НА КОМОРНИКА.

Апеляційний суд у Львові розглядав справу бувшого коморника в Борщеві та його секретаря Федоришина. Коморника за спроневірення 3,000 зл. засудив чортківський окружний суд на 2 роки вязниці, а Федоришина на 6 місяців з припиненням. Апеляційний суд увільнив Федоришина, а затвердив у цілості присуд коморника.

ЯК КАНАДІЙСЬКИЙ РЕЕМІҐРАНТ БАВИВСЬ У ВАРШАВІ.

До Польщі приїхав реемігрант із Канади, Тома Кропива, везучи з собою 10,000 долярів. У потязі Ґдиня-Варшава присілася до нього якась молода жінка з молодим чоловіком і, довідавшися, що він не має ближчої рідні, запропонували йому провести з ними спільні Різдвяні Свята. Весела трійка бавилася два дні по варшавських ресторанах, причому Кропива не жалував грошей. Аж у вівторок над раном реміґрант пробудивсь у ваверському лісі. Був без плаща, капелюха і грошей. Упав жертвою спритних ошуканців, що всипали йому до чарки якийсь часонний порошок. За позичені гроші приїхав до Варшави і повідомив поліцію, яка арештувала учасників його святочної забави, а саме Антонину Завадску і Миколу Костшевского, нотованих у поліційній хроніці. Грошей при них не знайшли.

МАВ ФАБРИКУВАТИ ҐУМУ З МОХУ.

У Варшаві в одній каварні запізнався дідич Стшемінські з якимось „інжиніром" котрий хвалився, що вміє фабрикувати ґуму з моху. В тій цілі погодився дідич перебудувати свою горальню на фабрику ґуми. Машини мали спровадити з Англії за 40,000 зл. „Інжинір" заявив, що має 12,000 зл. Решту дав дідич, це є 28,000 зл. „Інжинір" виїхав з грішми по машини. Від тої хвилини всякий слід по ньому щез. Повідомлена про все поліція схопила вкінці згаданого „інжиніра". Виявилося, що ним був багато разів караний обманець Курніцкі. Від нього відібрали ще тільки 2,100 зл. Решту він уже прогуляв. А дідич думає тепер сумно, чи можна з моху фабрикувати ґуму.

20-ТА ДИТИНА ДАЛА РОДИЧАМ ПОСАДУ Й МЕШКАННЯ.

Коли Мусоліні довідався, що одна селянка, Олена Лявіста, привела на світ 20-ту дитину, переслав їй 3,000 лір і велів ґубернаторові Риму запевнити її чоловікові добре платне становище та комфортове мешкання для цілої родини. Ґубернатор Риму якстій сповнив приказ.

ПРОМИСЛОВА ІНВАЗІЯ НА ВОЛИНЬ.

Відома в Люблинщині фабрика рільничих машин і відливарня заліза фірми Р. Драт і Спілка переноситься на Волинь. У Луцьку закуплено великий терен, на якому з весною розпічнеться будова нової фабрики рільничих машин. Фірма хоче опанувати своєю продукцією не тільки Волинь, але й Полісся та дальші північні повіти.

ЗА ХАБАРНИЦТВО.

З доручення тернопільської прокуратури арештували в Збаражі референта військових справ у збаразькому старостві, Яна Фарфала, та постерункового слідчої служби в Тернополі, Вацика. Їм закидують хабарництво.

УКРАЇНСЬКА „ТЕРПЕЛИВІСТЬ" У СВІТЛІ ПРАВДИ

ЛЬВІВ. — Польський премієр Складковскі порадив українцям у польськім соймі бути „терпеливими", бо нема чого на Польщу нарікати. На те відповідає львівське „Діло". І пише, що вже 17 років ведуться в польськім соймі дискусії на українські теми, в яких є перемішане зерно з половою і з яких віє повною безнадійністю, колиб з них мало вийти щось розумніше. Бо кожне розумне слово в українській справі це ніщо інше, а тільки кидання горохом об стіну.

Є підстави, і ще які!

І є підстави, пише „Діло", щоб утратити всяку терпеливість. Бо українська „терпеливість" виглядає в той спосіб, що „польське законодавство і польська адміністраційна практика з кожним роком, з кожним місяцем зменшує наш стан посідання, який ми мали в дні, коли перейшли під владу польської держави".

Побільшуємо власними силами.

Очевидно, пише „Діло", що український нарід побільшує свій дорібок, але виключно власними силами, поборюючи на кожному кроці польські атаки й борючись увесь час з польською урядовою політикою.

ВІДОЗВА „УРЯДУ У. Н. Р.".

ПАРИЖ. — Призький „Тризуб" помістив відозву іміґраційного уряду У. Н. Р., видану з нагоди роковин 22. січня, а підписану Андрієм Лівицьким як заступником голови директорії, Вячеславом Прокоповичем як головою ради міністрів і ґен. Володимиром Сальським як міністром військових справ. У відозві уряд закликає політичну українську іміграцію „не допускати в свому житті дрібних сварок, які моглиб хочби в найменшій мірі причинитися до розпорошування та марнування національної енерґії". Молодь взивається „до зложення на вівтарі державної справи юнацького запалу та свіжих сил". При кінці написано таке: „Нехай же готовими застане нас недалекий останній бій за вільність України! Нехай він застане нас не зборищем ворожих кляс, розсварених партій, гуртів та осіб, а одноцільною Державною Нацією, обєднаною спільною метою і спільним Проводом".

ВІДСВЯТКУЮТЬ „ГУЦУЛЬСЬКЕ ПОВСТАННЯ"

УЖГОРОД. — На засіданні відновленої Першої Центральної Української Народньої Ради рішено одноголосно перебрати ініціятиву для підготови свята з нагоди 20-тої річниці гуцульського повстання. Рішено поставити памятник у честь борців Закарпаття, що пролили кров за відновлення української державности та злуку всіх українських земель в одну Українську Державу.

ЯКА ЦЕ МОВА?

УЖГОРОД. — Управа маґістрату міста Ужгороду розіслала мешканцям поучення про те, як хоронитися перед нападом літаків. Поучення підписане старостою та головним військовим командантом і видане двома мовами: чеською й московською. Тепер запитують уряд, через часопис „Українське Слово", як треба розуміти те „поучення", а зокрема такі незрозумілі українському населенню слова як: чердак, обзор, фрукти, стекляний, чемодан, корзинка, сумка, лохань, стирка беля, немедленно, димоход, димовая труба, собственний, убежище, закупорити і т. п.

ПОМЕР В. ТЕМНИЦЬКИЙ.

ЛЬВІВ. — Помер у 58 році життя Володимир Темницький, визначний діяч галицької соціял-демократичної партії, талановитий орґанізатор, промовець і публіцист. Належав до провідників української молоді підчас її сецесії з львівського університету. За української державности був якийсь час міністром заграничних справ У. Н. Р. В останніх роках дістав посаду в Касі Хорих, з якої його перед смертю викинули, що називається у поляків „зредукованням".

НАЦІСТИ ПРОТИ ФАШИСТІВ.

МІНХЕН (Німеччина). — Товариство Заграничних Німців розпочало широку кампанію, звернену проти фашистівської Італії, за те, що вона переслідує німців у полудневому Тиролі. На плякатах виписано, що полудневий Тироль є німецький і належить до німецького народу. Це товариство, що так протестує, існувало перед приходом націстів до влади, але є тепер націстичне.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК НЕ РОБИТИ

Лекше критикувати зроблену кимсь роботу, ніж ту роботу самому уплянувати й виконати. І це правда, що нам бракує таких, що вмілиб добрий плян праці уложити, а ще більший брак тих, що моглиб такий плян виконати. Ось і тому зачало вкорінюватись у нас переконання, що треба благословити кожного, хто візьметься за якусь акцію, котрою він думає прославити українське імя, чи зеднати своєю пропаґандою симпатії для українських визвольних змагань. Хтож приглядається до нашого життя ближче, той мусить завважити, що не бракує нам таких, що вміють цей наш „сентимент" використати, але під покришкою „української пропаґанди" дають нам нераз таке, що розумну працю заступають доброю волею, а в інших випадках хитрунством і деклямаціями про „вірну службу — Неньці Україні". І тому нераз булоб краще для української справи, колиб взагалі не було в нас деяких „осягів" професійних „неньколюбців" та їхньої пропаґанди. А переконує нас про таку „пропаґанду" і цей випадок, що тепер скоївся з фільмою "INSIDE NAZI GERMANY: 1938".

Як тільки ця фільма мала появитись, уже зроблено їй величезну рекляму. А як надійшов перший день вистави, то вже стояли на Бродвею апарати, призначені на те, щоб зняти „маси" людей, що спішать оглянути „автентичні" образи з „націстичного пекла". І дійсно маси посунули. Це й не диво, бож у Ню Йорку є коло два міліони самих жидів і є кому спішити оглядати Гітлера й те, що він виправляє з Німеччиною і жидами. Значить, є на кому робити „бизнес", зокрема, коли тими, що роблять цей „патріотичний бизнес", є також — жиди. Та все те булоб оправдане, як би ті жиди, що цю фільму зробили, були дали публиці, а американським жидам зокрема, те, що вони заповідали. А то сталося так, що на фільмі глядач бачив одно, як от чисті вулиці Берліна, чи прекрасні дороги, чи добре зодягнених людей і здорового вигляду, а заповідач говорив словами що інше. Що гірше: заповіджено публиці, що образи автентичні, себто зняті в Німеччині. Значить, можна було догадуватися, що й ті образи, в яких представлені концентраційні табори, також зняті в Німеччині. А так в дійсності не було.

Щож на те все критика? Вилйем Бенел з „Ню Йорк Ворлд Телеґрем" написав, що він є непримирним ворогом націстів і Гітлера і тому саме вважає згадану фільму найгіршою пропаґандою, наскільки вона мала нахилити публику проти націстів, а в сторону демократії. А Дороті Бромлі підкреслює глупоту робити сцени в Гобокені під Ню Йорком, і це замовчати, а казати публиці вірити, що вона оглядає „автентичні" сцени з теперішньої Німеччини, бо такі річи нікого не переконують. Виходить, що неправда ще готова придбати Гітлерові симпатиків! Ось таке буває, коли хто веде нерозумну пропаґанду.

ГОЛОВА УРЯДУ СОВЄТСЬКОЇ УКРАЇНИ ТЯГНИБІДА

Коли в старій султанській Туреччині володар був невдоволений зо свого міністра, або коли гнівався на одну зо своїх численних жінок, то поступав дуже просто: той, на кого впав гнів всемогучого падишаха, зникав без сліду. Чи приходила смерть від задушення, чи від утоплення, чи від меча або кинджала — це однаково. Головне, що воля володаря була виконана. Таксамо поводилися турецькі султани і зо своїми васалями — з господарями Волощини та Мультанії, з князями Семигороду та з кримськими ханами. Нераз бувало, що багатий грек просто купував собі якусь державу, підлеглу туркам, і скидав тоді, маючи султанський „фірман" у руках, попереднього правителя країни, якому в Царгороді вміли вкоротити віку відомим турецьким способом.

Російське державне будівництво мало собі взірцем східні деспотії. Навіть імя „цар", хоч воно пішло від імени „Цезар", „цісар", московські князі взяли від турецьких ханів, як своїх зверхників. В московській державі права людини не були забезпечені. Все залежало від волі царя, все дріжало перед його самоволею. Цю засаду своєї нічим необмеженої влади висловив одного разу цар Павло (задушений 1801 року): „У мене тільки той вельможа, на кого я дивлюся, і доти доки на нього дивлюся".

Диктатор Сталін цілком перейняв від російських царів їх спосіб влади. Але вже навіть російські царі, за останнє півстоліття перед 1917 роком не поводилися так деспотично, як це робить Сталін. Хоч і за останнього царя Миколи II. „політичних злочинців" поліція висилала на Сібір та в інші далекі місця „адміністративним порядком", то про висланих люди могли довідатися, де вони є і що з ними діється. У Сталіна це інакше. Порівняння з султанською Туреччиною само собою проситься.

Після цієї передмови звернемося до фактів з життя совєтської України. Виявляється, що дуже небезпечно бути головою українського совєтського, з дозволу сказати, „уряду". Знаємо, що першим головою уряду совєтської України був Микола Скрипник. Після нього в 1919 році, Москва прислала Християна Раковського, румуна. Скрипник 1933 року пустив сам собі кулю в лоб, а Раковського мабуть десь доконали в келіях „Чеки" в Москві, бо в совєтській пресі згадують його імя, як „аґента фашизму та міжнародного капіталізму". Улас Чубар, „хитрий малорос", перебрався на життя в Москву 1932 року. Покищо він живий і здоровий, але все в руці Сталіна: він у Москві „вельможею", поки не прогнівив „великого, ґеніяльного батька народів"... Доля Чубаревого наступника Любченка, що теж застрілився, є у свіжій памяті. Після нього зявився був Бондаренко; але ще не засохла фарба в реклямних статтях про цього „випробуваного большевика", як він десь зник. Цікаво: зникає „голова уряду" великої країни, але навіть собаки не загавкали — ні в Києві, ні в Харкові, ні в Одесі. Був чоловік — і нема його. Слідом за Бондаренком не стало й комісаря освіти Затонського. І про нього нічого не відомо. Інших, що пішли до прабатьків, як Любченко, Скрипник, Раковський, хоч лають у большевицькій пресі, як „контрреволюційних псів", то про Бондаренка й Затонського — нічого! Аж образливо: „Неначе й не було мене", — може зітхнути в темниці або в свіжій могилі такий Затонський...

Після дивовижного безслідного зникнення „голови уряду" Бондаренка в совєтській Україні настало було „безкоролівя" чи, по нашому „безголовя". Не було „голови уряду"; були самі заступники. Можна догадуватись, чому. Мабуть мусіли шукати удень із свічкою „вєрново человєка", як писав цар Петро І. Знайшли таку „вірну людину", а вона відмовляється. Був страх і трепет великий між комуністами України і околиць. Головування в уряді — та цеж драбина до шибениці! Напевне відмовлялися від високого уряду, тікали від нього гірше, як від чуми. Може колись довідаємось про конкурс на „голову уряду" України. Але нарешті знайшли. При кінці грудня 1937 р. поряд з комуністичними достойниками України появився, як голова ради народніх комісарів, — Тягнибіда. Уже в совєтських часописах знаходимо й подобу нового „українського" міністра-премієра. В товаристві Косьора, Леплевського та інших чекистів, що дивляться жваво й бадьоро, Тягнибіда виглядає вбого, з якоюсь мелянхолією у виразі обличчя. І сидить він не в центрі, як би належало „голові уряду", а край стола, спустивши очі, неначе соромлячись, що ось, мовляв, виставили чоловіка на посміх перед цілим світом. А може й страх бере Тягнибіду, коли згадає долю своїх попередників.

Л. Б.

ТУЧАПИ І ГРИНЬКИ

(З львівського часопису „Діло").

В дописі з Варшави „Діло" повідомляє, що своєрідну сенсацію у Варшаві викликала несподівана конфіската офіціозу православної митрополії „Слово" з 16. січня ц. р. за статтю п. з. „Справа Гриньок". Конфіскату „Слова" перевели майже одночасно з інтервенцією митрополита Діонізія (Дениса) в міністерстві віроісповідань і освіти про відомі трохи події з переходом православних на римо-католицизм у селі Гриньки і в кількох інших громадах на польсько-совєтському кордоні біля Лановець, кремянецького повіту на Волині.

Про хід подій у Гриньках і околиці редакція „Діла" має — наскільки мені відомо — низку статтей і дописів, яких не може оголосити з „незалежних від себе", але надто добре відомих причин. Про них знає теж Українська Парляментарна Репрезентація і використає їх на парляментарній арені та розкриє куліси цієї справи. Тоді можливо і наше громадянство довідається більше про події, про які сьогодні кружляють здебільша тільки усні звідомлення.

Гриньки не новина. У ході нашої історії від другої половини 14 століття та в історії польсько-українських взаємин під впливом тогочасного польського законодавства експансії римо-католицизму і рухливости його духовенства бували подібні випадки. Златинізували вони в цілості заможну шляхту, полишаючи при вірі і мові батьків лише вбогу ходачкову шляхту, що господарським положенням і побутом не ріжнилась багато від селян панщинників. Пропала для нас і значна частина міщанства, а національно відстало від нас і вище уніятське духовенство. Одинцем, але у загальній сумі в поважній скількості, покидали наші ряди окремі люди чи роди, зваблені у чужий табор передівсім, а то й виключно, виглядами на матеріяльні особисті користі.

Процес демоґрафічних змін ішов безупинно на широких просторах українських земель майже по сам Київ, особливо широким поясом на шляху Перемишль — Самбір — Львів — Тернопіль—Проскурів—Винниця—Біла Церква, куди головно йшла польська кольонізація з заходу не тільки шляхотським; але і селянським елементом. А проте значніших цифрових змін на нашу шкоду цей процес не приносив. Втрати у верхівках покривали з відсотками зиски у низах, що асимілювали без ніякого напору і без міражів матеріяльних благодатей, яких панщинник і не міг дати, польських кольоністів силою самого закону природи. Остаточне сальдо вікового демоґрафічного процесу за винятком деяких наших західніх окраїн — за історичної Польщі було для нас корисне.

Польська етноґрафічна границя посунулася значно на схід нашим коштом щойно під панування Австрії і Росії. Вже за австрійських часів у добі панування ґерманізаційного режіму стратили ми в користь поляків великі простори між Сяном і Вислокою та Вислоком і здовж трансверсальної залізничої лінії Сянік—Новий Санч та на північ від неї. Остались там по нас тільки топоґрафічні і родинні назви і нечисленні рідкі оази. Цей похід тревав і дальше, перейшов долішній Сян на схід і спинився щойно з кінцем минулого століття з хвилиною пробудження нашої національної свідомости і перших спроб нашої національної орґанізації.

Останнім більшим і замітним явищем цього походу і match теренового зиску при помочі римо-кат. костела був перехід села Тучапи, ярославського повіту, на римо-католицизм кільканацять років перед вибухом світової війни, що свого часу наробило в нас багато шуму. Сталося це недалеко Ярослава, міста, де в єзуїтській колеґії вчився відновник української державности з половини 17. ст., Богдан Хмельницький.

На просторі між Сяном і Збручем спорадичне „відступство" не припинялось аж до упадку Австрії. Кажу, „відступство", бо якщоб там була осталась і закріпилась українська влада, то з наших своєрідних „відступників" не булоб нині і сліду — вернулисяб назад до віри і нації батьків.

Більше жниво „відступства" настало за часів відродженої Польщі. Про це можуть сказати неодно особливо наші міські парохії, між ними і святоюрська у Львові. Перед віками рятували своє існування еспанські жиди переходом на католицизм, у двацятому столітті робили це деякі наші люди зміною обряду — теж у тій самій цілі. Однак ані це відступство, хоч яке воно для нас прикре і небажане, ані приплив польських кольоністів та урядовців на наші землі не змінили основно їх демоґрафічного складу, а лише механічно скріпили трохи популяційну статистику по польському боці.

З більшим може розмахом ішов наступ на північно-західні українські землі. І тут повна анальоґія з нашими землями на захід від Сяну, що ми їх стратили в користь поляків за чужого австрійсько-німецького панування. Переслідування російським урядом унії, **якої визнавцями не були поляки, тільки українці** і дальше на півночі білорусини — потомки колишніх православних, та її насильне скасування в останьому етапі на Холмщині і Підляшші в 1875. р., вийшло, як відомо, остаточно на користь не Москві, а Польщі. Прославлені у поляків Крожі з їх селянськими мучениками, нашої, не польської, крови і багато, багато подібних менших Крожів, словом, велика смуга Підляшшя і частина Холмщини з людністю понад 200,000 безпосередньо по проголошенні толерацийного релігійного указу з 1905. р. — отже ще за царських часів — перейшла масово на римо-католицизм і пропала в польському національному таборі для протесту проти московського насильства. Чужі руки, австрійсько-німецькі і московські, в часах, коли не було Польщі на політичній карті Европи, працювали несвідомо в користь поляків, збільшуючи нашим коштом у дуже видатний спосіб їх етноґрафічну територію з пересуненням їх значно на схід.

Таких успіхів у демоґрафічній ділянці, як мали їх поляки за Австрії і Росії в 19. і з початком 20. віку, сьогодні у своїй державі не мають і не будуть мати. Не поможе тут рішально ні кольонізація, ні ті закони і проєкти, ні практика, якої ми свідками. Відношення сил між поляками й українцями — навіть у популяційній ділянці — засадничо того всього не змінить. **Про винародолвення нас нема мови;** навпаки, мусимо рахувати, що у будучому нормальному суперництві зможемо відбити чимало втраченого.

Події в Гриньках — один з епізодів, що їх обсервуємо не від нині. Цікаві вони для нас тим, що скоїлись на землі, яка видала в половині 17. віку багато вояовників шляхти, навіть покатоличеної та опольщеної (а то й суто польської), що творили найкращий воєнний і державно-творчий матеріял у рядах Богдана Хмельницького. Неодин із них наложив і головою в боротьбі за українську державність, явно покидаючи відступництво і вертаючись до віри батьків. Прикладом є Станислав — пізніше як православний Михайло Кричевський, волинський шляхтич, один з найліпших і найбільше заслужених полковників Богдана Хмельницького, що погиб за Україну і став нашим національним героєм.

А з сучасности? Приклад з польським, волинським шляхтичем Вячеславом Липінським, чільним українським істориком та державником.

На шляху між Тучапами і Гриньками за сорок останніх літ сталось чимало. Змінилися державні кордони, впали давні велитні, не подавсь у своїй масі наш нарід.

Д-р Степан Баран.

Гнат Кравшанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(26)

— Що я там бачила, що я там бачила! Вони мене не сподівалися. Двері були відчинені. Аж затрясло ними, коли я увійшла. Сотникова зараз взяла полумисок, подякувала і відправила. Та мені було досить раз оком кинути. Що то за скарби вони привезли сюди! Золото, тай золото!

— А що? — крикнув Кіндис. — Не казав я... до сто чортів.

— Чого так сердишся? — промовила жінка.

— Ти мовчи! — крикнув, підіймаючи кулак.

— Кажи, Теклюсю, що ти там бачила.

— Або то легко сказати? — відповіла, все ще колишучи головою і держачися рукою під бороду. — Знаю тільки те, що кіш і цілий стіл завалений золотом, самоцвітами. Сотникова донька, піп і той молодий порпали в тім. Лиш сотник сидів спокійно, пакаючи люльку і дивлячися на ті скарби. Коли я увійшла, вони стали неначе злодії, спіймані на гарячім. Скоро відправили мене, так, що годі було добре придивитися.

— Досить! Можеш відійти. Я вже знаю своє і тепер обміркую, що зробити.

Ганка Кіндисова перестала шити. Хустина і її руки впали на коліна. Її гарне лице показувало, що вона глибоко задумалася. Очі звернула до вікна і так довго сиділа без руху.

Кіндис бігав по хаті. Аж коли побачив, що вона встає, станув перед нею і крикнув:

— Слухай ти, бабо! Ми між собою маємо порахунки. Ти мене зраджуєш. Ти вже двічі балакала з тим молокососом. Ти їх перестеріґаєш. Ти їх пуджаєш. Ти...

— Так, це правда, — сказала Ганка смілим голосом. — Як треба буде, то їх обороню. Не дам тобі зробити ані одного злочину більше і твою шию врятую від шибениці, на котру вже добре ти заслужив собі.

Кіндис підскочив до неї. Вона всунула руку за пояс і вихопила ніж, який все мала при собі.

— Не руш мене, бо пробою! — крикнула. — Вбю і не буду мати на совісти! Бо ліпше, щоби ти не жив. Я воліла би бачити тебе на марах, як...

Кіндис, блідий з гніву, підіймив цибух і замахнувся, щоби жінку вдарити по голові. Вона відскочила, ніж все держачи в руці.

— Ти гадаєш, що я не знаю, де ти вчера був? У мурзи, у твого приятеля. Гадаєш, що не вгадую чого?

Кіндис цілий дрожав, та переміг себе настільки, що не хотів ані бійки з жінкою тоді, коли в замку були чужі люди, ані ще більше роздратовувати завзяту жінку. Не маючи на кім виладувати свою лють, поломив цибух на тріски і кинув у кут. Сам впав на подушки, рвучи волосся на голові. Його уста метали придавлені проклони. Голову понурив і довго думав. Мабуть щось вигадав, бо раптом утихомирився, підперся на ліктях, на Ганку цілком не зважаючи. Вона відійшла до другої кімнати.

По хвилі Кіндис вийшов до сіней і зійшов сходами надолину. Пару разів пройшовся по подвірі і малу Настю післав по Теклю. Коли сестра прийшла до нього, відійшов з нею далеко набік і сказав півголосом:

— Та вовчиця вбиває мене! Та баба мене погубить! Треба рятуватися.

Кіндис довго нашіптував щось сестрі. Зразу вона крутила головою заперечуючо. Він став ще гарячіше промовляти. Нарешті виглядали так, як ті, що вже в згоді з собою. Потупила очі в землю і поволі пішла до себе. Хоч падав дощ, Кіндис побіг на містечко.

По виході Кіндиса в його хаті було тихо, як в гробі. Потому стукнуло щось, відчинилися одні і другі, ще якісь треті двері. Чути було скорий хід двох осіб. З хати вийшов Яндрух і знов тишина.

Коли Кіндис вернувся з містечка, на порозі хати дожидала його Текля. Бліда, стривожена.

— Вже? — спитав Кіндис.

— Вже! — відповіла. — Пішло гладко, бо цілком не сподівалася. Тільки я потерпаю, що Яндрух не вдержить язика за зубами.

— Дістав золотого?

— Дістав. Я обіцяла йому ще два, як до тижня не виявиться.

Чоло Кіндиса розяснилося і він сміло пішов до свого мешкання. Ганки там вже не було: ні в першій, ні в другій, ні в третій кімнаті. Коли другої днини Солоняк спитав малу Настю, де її пані, дівча відповіло, що кудись поїхала. Куди, не знала, бо того ні пан, ні Текля, ні Яндрух не сказали їй. В замку взагалі ніхто не бачив Ганки. Сотниковій Кіндис сказав, що його жінка мусіла раптом виїхати до свого недужого батька. Кажучи це, Кіндис важко зітхнув з жалю, що йому годі було їхати з жінкою.

Під вечір слітна днина трохи вияснилася. Люди казали, що завтра буде погода. Першу погідну днину Марко гадав був використати на те, щоби обїхати ввесь шлях, яким батько і мама поїдуть на обзорини маєтку. Став підстаросту випитувати, куди то треба буде їхати. Зразу Кіндис не хотів нічого балакати, бо вперся, що то його обовязок бути сотникові провідником. Роздумавши трохи і бачучи, що Марко рветься до того, вже не обставав при своїм. Докладно розказав про дорогу і обіцяв дати свого парубка. Марко і цього не приняв. Хотів показати, що сам дасть собі раду. Він сказав:

— Ми військові люди. Легко знайду дорогу між тими дебрами і горбами. Соромно було би на таку обїздку брати пластуна. (Дальше буде).

У суді.

— Тепер голос має обвинувачений, — каже суддя.

— Прошу світлого суду... — починає говорити обвинутачений і говорить далі сидячи.

— Хай обвинувачений встане, — каже суддя. — На сидження буде час і пізніше...

ВІСТИ З КНИГАРНІ

СТАРОКРАЄВІ КАЛЄНДАРІ.

Як тепер зовсім певно показалося, наші здогади про пригоду другої висилки старокрайових календарів, замовлених адміністрацією „Свободи" були правдиві: посилка справді попала на корабель „Виджилент", котрий через попсуття машинерії прибув до американського берега замісць у першій половині листопаду 1937-го року, аж 2-го лютого 1938-го року.

Через те посилку нових календарів ми дістали аж тепер.

Висилка календарів, замовлених нашими покупцями, вже почалася й усі, що такі календарі замовили, цими днями їх певно одержать.

Ті, що здержувалися з замовленням календарів, можуть це тепер зробити, бо календарів є тепер досить для всіх. Не зважаючи на те, що півтора місяця з цього року вже минуло, календарі всетаки заслугують на те, щоб їх купити, бо в них є багато все вартісного матеріялу. Притому кожний календар має багато ілюстрацій, а майже кожний з них прикрашений гарною кольоровою окладинкою.

Разом з календарями адміністрація одержала теж більше число нових книжок, усяких літературних новин. Про них подасться шановним читачам вістку через оголошення.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НІЖНЕНЬКЕ ПИСАНЯЧКО.

У Ню Йорку згинули від світляного ґазу 33-літній Брус Линдо та 28-літня Ґрйс Ромер. Розсліди поліції ствердили, що вони поповнили самогубство; видно, змовилися зробити це разом. Коло них знайдено лист, писаний Линдом до його матери. Писав він між іншим:

„Дорога Мамо! Жаль мені, що я це роблю. Маю надію, що це не зробить Тобі великого клопоту, але якщо життя має так іти, то це найкраще..."

Читаючи цього листа, скажемо: ось ніжна дитинка. І при смерті за матір памятає. І як ніжно до матери пише. І як гірко про матінку журиться.

Але чи справді по суті це ніжна людина? Чи правду він каже, що матері це може не зробить великого клопоту? Чи можливо таке про матір припустити? Чи не значить це, що мати така, що їй таке не зробить великого клопоту?

ОСЬ ВАМ І КАЗКИ!

Такий заголовок дає своїй критиці одної збірки казок один анґлійський критик у лондонськім журналі „Джан О'Лондон'с Віклі".

І каже далі: „Освіта не починається в школі; вона починається і переважно кінчиться в самому житті. Заки ще людина піде до школи, вона вже навчається життєвої мудрости з колисанок, баляд, приповідок і поговірок, байок і казок, котрі батько, мати й бабка оповідають дитині. Хоч це знання походить від людей, що не вміли ні читати ні писати, всетаки в них є та мудрість, котру вони пізнали за свого життя".

І нею не можна погорджати.

КАЗКА ДИКАРІВ.

До того самого тижневика пише один читач аж з південної Африки листа, в котрім звертає увагу на цікаву казку про львиний рев, яка курсує серед муринів середньої Африки. Дописувач додає, що читачі тижневика певно знайдуть у цій казці щось цікаве.

Казка говорить:

„Льви все були боязливі і тому Великий Сотворитель, щоб їх нагородити чимось за цю вроджену боязливість, дав їм гарний вигляд і прегарну гриву. Зате й називали льва королем звірів. Заяць, цей вічний пустун, покпивав собі з льва, що він не має реву. „Королі повинні", говорив заяць, „усе порикувати поважно. Я міг би тобі помогти дістати рев".

„Лев сумнівався, але як заяць став йому довго докучати, він остаточно згодився попробувати заячої поради. Та зле він вийшов на своїй легковірності. Заяць нагодував його мясом, поки йому не захотілося спати, а як заснув глибоким сном, заяць викрав з дупла меду з бджолами й насмарував львові медом гриву й голову. Бджоли налетіли на льва й стали його так люто жалити, що він став ревіти все дужче й дужче. Як побачив, що від цього реву звірі втікають, він став ревіти ще дужче, аж справді виробив собі могучий рев.

„І від того дня лев має справжній королівський рев, від якого всі звірята втікають. Цим ревом лев закриває свою боязливість, котра від цього не стала менша, але ще більша".

Ось і казка дикарів з глибоких лісів середньої Африки. Чи є в них яке розумне спостереження про життя? Звісно, не про заяців і львів іде мова, а про людей, котрих треба розуміти під звірами в казці.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Вечерок в честь п-ва Рудницьких.

Переглядаю українську пресу з дня на день і не можу ніде знайти згадки про вечерок, який влаштували місцеві відділи С. У. А., а це 5, 26 і 31, у честь дорогих гостей з Европи, пані Сокіл і А. Рудницького. Щоб доповнити цей недогляд, я сама взялася до написання цього допису.

Той вечерок відбувся 28 грудня м. р. в „Українській Хаті" при вул. Ґрейлінґ. Вечором у 8-мій годині гості явилися у заповненій людьми салі. Їх привитано грімкими оплесками. Після першого привитання всі присутні і наші гості засіли за столи. Настав приємний час вичікування чогось нового. Завідувачка цього вечерка, пані Хомяк, встала і в палких словах виголосила привіт на адресу гостей. Далі приступлено до вечері, яка тревала біля години. Після вечері знов розпочалися промови і привіти. Як перша, зложила поновний привіт від трьох місцевих відділів С. У. А. пані Хомяк. Бесідниця подивляла патріотизм шановних гостей, які, не звертаючи уваги на великі перешкоди і небезпеки, звязані з цею поїздкою, всетаки рішилися виїхати до Америки і виконати своє завдання.

Наступну покликано паню Стецько, яка привитала гостей кількома теплими словами. Далі покликано до виголошення промови паню Шустакевич, як першу голову започаткованої орґанізації С. У. А. Бесідниця говорила про ті гарні враження, які викликав концерт пані Сокіл і п. Рудницького, та про корисну пропаґанду, яку роблять українській справі такі мистецькі виступи. Бесідниця бажала гостям найкращих успіхів у зібранні фондів на таку гарну і високу ціль, якою є Українська Народня Лічниця.

Черговими бесідницями були: місцева співачка пані Сімінська, яка висказувала своє захоплення співами пані Сокіл, і друга місцева співачка, пані Атаманець, яка зложила привіт від хору „Думка" і притім сказала кілька думок про те, скільки то енерґії і здоровля коштує кожний виступ на сцені. Далі покликано паню Сіркову, яка висказала думку, що добре булоб, як би ми могли частіше стрічатися з передовими жінками з Рідного Краю. Потім говорила нижчепідписана й також побажала гостям найкращого успіху в такій гуманній справі, як поміч Лічниці. Ту ціль повинна наша еміґрація піддержати без огляду на своє політичне переконання. Бесідниця також зазначила і те, що жіноцтво в краю тепер робить великі поступи в громадянській праці й орґанізованості. Дальше забирали слово пані: Шеремета, Кулинич, Кустук, Голоб, Мудра, Думка, Сенькова і Ганиш. Пані Ганиш говорила на тему культури й українського мистецтва.

На чергу покликано до слова о. д-ра Тиханського, який висказав симпатії до зорґанізованого жіноцтва. По нім забрав слово о. Сембратович і зясував справу фінансової помочі Лічниці.

Накінець покликано до голосу нетерпеливо очікувану гостю, паню Сокіл. Пані Сокіл у першій мірі подякувала комітетові за цей симпатичний вечерок, а потім висказала свою велику радість з приводу солідної зорґанізованости українського жіноцтва в Америці. Далі забрав голос шановний гість А. Рудницький, і присутні побачили, що пан А. Рудницький є не тільки знаменитим музиком і композитором, але також бесідником. Він переповів зібраним про ту велику роботу, яку виконує українське жіноцтво в старім краю, зорґанізоване в Союзі Українок, якого предсідницею є його сестра Мілена Рудницька.

Накінець пані Ганиш вручила шановній гості в дарунку прикрашальний ґарнітур („веніті сет"), а пані Сімінська вручила від себе дарунок зо своєї ручної роботи. Пані Хомяк прохала на закінчення шановних гостей передати українському жіноцтву в Ріднім Краю щирий привіт. На тім закінчено цей милий вечерок.

А. Гнатюкова.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN GROUPS RE-ELECT PRESIDENT

Omer E. Malisky was elected president of United Ukrainian organizations for the sixth consecutive time last night at the Ukrainian National Home.

Other offices named were John T. Bilinsky, vice president; John Spodar, recording secretary; Harry Stepanek, financial secretary; Dmetro Szmagala, treasurer and Walter P. Blondynenko, publicity director.

Immediate plans of the group will center around celebration of the memorial day anniversary of the Ukrainian poet and writer, Ivan Franko, Feb. 27. A bust of Franko, by Alexander Archipenko of the Archipenko Art School, Chicago, will be unveiled on the occasion. The bust will be placed later in the Ukrainian Cultural Garden.

(„Cleveland Plain Dealer", Sunday, February 6, 1938).

ANTON RUDNITSKY AND MARIA SOKIL . . . GAVE UKRAINIAN CONCERT

Maria Sokil, Ukrainian soprano, accompanied by her husband, Anton Rudnitsky, pianist and composer gave a concert yesterday afternoon before a highly appreciative audience of 500 in the Ukrainian National Home, 2253 W. 14th street.

Proceeds of the event, amounting to more than $300, will go to the new Ukrainian hospital of Lwiw, Mr. Omer E. Malisky, master of ceremonies, announced. The concert was sponsored by the United Ukrainian organizations of Cleveland.

The main part of the program consisted of Ukrainian folk songs presented by Miss Sokil. She appeared on the stage dressed in various Ukrainian costumes, in accordance with the provinces from which the various songs originated.

Following the concert Miss Sokil and Mr. Rudnitsky were guests of honor at a reception given by the Ukrainian Women's League.

(„Cleveland Press", Monday, February 7, 1938).

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

Український Технічно-Господарський Інститут Позаочного Навчання (Подебради, Чехословаччина) надіслав листа, в якім зложив У. Н. Союзові побажання з нагоди ювилею, підкреслюючи, що У. Н. Союз розвинувсь у поважну народню орґанізацію, яка здобула собі „признання не тільки в Злучених Державах Америки, але й усюди, де зосереджуються здисципліновані та свідомі українці". Написано там іще й те:

„Дирекція УГТІ з щирою подякою підтверджує одержання надісланої Вами Пропамятної Книги, що видана з нагоди сорок-літнього ювилею Українського Народного Союзу. Ця книга, що подає автентичні й незвичайно цікаві матеріяли про українське орґанізаційне життя за океаном, буде цінним вкладом у бібліотеку Інституту".

На вулиці.

Прохожа пані (до прошака): — Зле робите, чоловіче, що сина вчите просити милостині!

Прошак: — Це не мій син, прошу пані, це термінатор...

— Знаєте, нашій тайпрайтерці народився син.
— Так? А хто їй його подиктував?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Товг Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 1-шій пополудні, в парохіяльній галі, 303 Гудсон Еве. Проситься членів прийти на час і скорше скінчити збори, бо галя занята. Члени, котрі довгують за розмет, мають сплатити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — **Микитинський,** предс.; Антонів, секр.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. Збори Тов. Просвіта, від. 129, відбудуться в суботу, 12 лютого, в годині 8-мій ввечір, домі тов. Івана Голошенського, 150-11 — 20 Ave., Whitestone. Обовязком є всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — Антін Кавка, предс.; М. Дзярський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Тов. Дністер, від. 310, відбудуться в суботу, дня 12 лютого, в 8-мій вечором, під ч. 724 Лїонард ул. Напоминається членів прибути, бо є важні справи до полагодження і справа Сл. Божої. Просимо привести нових кандидатів як до Товариства, так до Союзу. — Мих. Більський, секр.

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. Дружина Князя Данила, від. 238, відбудуться в неділю, 13 лютого, в церковній гали, зараз по відправі. Проситься всіх членів прийти й заплатити свою вкладку. Довгуючі члени зволять вирівняти свій довг. Ті, що бажають забезпечити себе та свої діти в Українськім Народнім Союзі, то є в найсильнішій асекураційній установі на іміграції, зволять прибути на ці збори. Дня 23 січня відбулися річні збори нашого відділу і на них ухвалено, щоби відділ набув для себе два прапори, український і американський. Порішено відбути кілька імпрез на цю ціль. На рік 1938 вибрано такий новий уряд: Петро Мороз, голова; Йосиф Бербелицький, скарб.; Н. Давискиба, секр. Порішено дальше організувати наших українців до Батька Союзу. Віримо, що багато наших людей переконалось, що в лучности сила, бо за короткий час 25 нових членів приступило до нашого відділу. — Н. Давискиба, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячний мітінг Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, відбудеться в неділю, 13 лютого, точно в 1:30 пополудні, в Русскім Домі. Просимо всіх членів бути присутніми на тім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Повідомляємо, що урядниками на 1938 рік вийшли такі: Яцко Тошик, предс.; Павло Закорчемний, кас.; Василь Новак, секр.; Микола Муляр і Петро Сайдло, контрольори книг; Петро Купчак і Стефан Ткач, контрольори хорих; Микола Іщук і Мих. Яців, тростіси; Василь Федорович, хорунжий. — В. Новак, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 282, відбудуться дня 13-го лютого ц. р., в годині 2-гій пополудні, в салі Нар. Дому. Обовязком кожного члена є бути на зборах, бо є важні справи до полагодження, як для добра Тов. так і для Нар. Союзу. Довгуючі члени хай стараються вирівняти свої залеглости. — Петро Танасишин, пр.; Іван Пігуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, відбудуться в суботу, 12 лютого, в галі парохіяльній. Початок в годині 5-тій точно. Просимо вас, сестри, приходіть на ці збори на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Припоминаємо тим сестрам, котрі довгують, щоб прийшли на збори і вирівняли свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 13 лютого б. р., в 12-тій годині вполудні, в церковній салі при Оклей і Райс ул. На зборах буде обговорюватись й рішатись справу братської каси, тому приявність всіх членів й члениць є конечна. Дається до відома, що на 1938 р. позістав той самий уряд, що був у минулому році. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Коляда на Рідний Край.

Цьогорічною колядою на Рідний Край занялись: від. 29. Союзу Українок і від. 16. ОДВУ. Ходили колядувати: М. Липська, А. Процишин, Р. Шевчук, Р. Косюк, Т. Паньків, А. Кава, Т. Гук, П. Коминицька, М. Колісник, М. Литвинець, К. Чагарин, Ю. Самборський, М. Чагарин, В. Липський, О. Косюк, Й. Галовшка, С. Мостецький, К. Сулима, Я. Процишин, О. Косюк. Коляду зложили: В. Сидор з Вустер $5; Е. Оксанич $3: по $2: В. Кілик, Н. Сулима з Вустер, Г. Бойко з Провіденс, о. В. Каськів, „Дзяен Маркет"; по $1: Ю. Ричмонд, Й. Сидор, М. Сидор, М. Гучак, Ф. Валинтук, А. Швець, А. Сусла, М. Бойко, В. Пасечняк, Я. Шаравара, В. Патрило, д-р О. Каськів, О. Косюк, П. Заяць, Н. Вецал, В. Кушнір, Н. Житарюк, П. Гук, Л. Бурачок, М. Пророчок, Д. Герман, І. Малинчук, В. Бурак, Ю. Самборський, Д. Пігун, І. Тепер, П. Клекот, Д. Лукинек, Л. Коминицький, А. Писарук, М. Підгородецький; по 50 ц.: І. Затонський, В. Свинарчук, Н. Федишин, Д. Бойко, І. Познанський, Н. Н., І. Рудик, Е. Липський, М. Скорий, Й. Чагарин, О. Чубай, М. Червінський, І. Кацюба, Ф. Ганчар, Т. Лаба, Й. Бойко, Д. Нитка, П. Кацюба, І. Сорокатий, А. Пророчок, А. Сирота, П. Лапчинський, Н. Городивський, М. Кінаш, М. Бардачевський, Л. Ганчарик, А. Королишин, Й. Галовщка, М. Копернюк, Н. Н., А. Рапко, В. Пачковський, А. Борис, І. Околїта, С. Комар, А. Дзяман, Й. Градюк, І. Наньків, М. Чагарин, Я. Процишин, В. Липський, Я. Шикола, Д. Лукинек, О. Червінський, А. Борозна, Й. Кава, П. Зарівний, К. Фірман, М. Ґурбель, П. Ґембаровський, П. Бабій, С. Свинарчук, М. Литвинець, О. Колісник, П. Сталений, А. Болднар, П. Стойко, В. Копитко, А. Басан, О. Рогожинський, Е. Петрович, П. Ремінник, М. Захарків, К. Добривода; Ю. Іванович 40 ц.; Н. Михайлюк 25 ц.; по 25 ц.: К. Албрехт, А. Ремінник, Д. Мельник, П. Шевчук, П. Гаврода, М. Глядик, М. Заяць, О. Волік, М. Проборівський, І. Городивський, А. Рак, А. Горбайчук, К. Сулима, І. Гуцал, О. Кравець, Г. Кічак, Й. Виспянський, Т. Пригарський, В. Козак, М. Барилюк, Йосифа Виспянська, І. Туз, М. Сербай, А. Зелененька, С. Сідляр, Г. Стрик, Й. Городивський, П. Романович, М. Фірман, С. Бувтик. Загально коляди зібрано $89.25. Ті гроші вислано через Обєднання до краю на такі цілі: на визвольну боротьбу $40; на Рідну Школу в краю $40; на „Просвіту" у Львові $7. Разом вислано до краю $87. Розхід за авто був $2, висилка грошей 25 ц.

Хоч у нас тепер велике безробіття, то наші громадяни зрозуміли потреби Рідного Краю і щедро зложили свої лепти.

——o——

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

В часі коляди на Рідну Школу в Амстердамі зложили по $5: К. Юркевич, Й. Швайка, А. Дилонь; по $2: В. Чучман, П. Терпляк, С. Сігил, С. Дживіцький, В. Туман, „Ален Бекері"; по $1: Ю. Грицай, О. Базарницький, Г. Медвідь, С. Комарянський, П. Дворянин, В. Вовнянка, В. Папура, Д. Кутянський, Ю. Варшона, П. Сернюк, Н. Зборовський, Л. Біловець, Т. Вітковський, В. Ференц, Т. Шюрко, Ш. Колодейчук, І. Бабій, Н. Косован, М. Мельничук, І. Олиндир, А. Гнип, А. Личнир, П. Чучман, І. Михальчишин, І. Бабак, В. Труфин, П. Куницький, С. Куницький, В. Михалюк, П. Підліський, С. Федишин, Д. Метулинський, І. Блінковський, М. Мокрий, І. Каша; по 50 ц.: М. Коропіта, М. Тарновський, А. Гарбузинський, Текля Куницька, В. Лемішка, М. Кожух, Ф. Шижик, Н. Яворський, А. Фридрик, Г. Дутай, С. Цюпка, Д. Бодак, К. Петриця, Й. Юркевич, А. Гулик, В. Перець, Г. Ференц, П. Цюпка, Л. Садовський, І. Макаровський; по 25 ц.: І. Малюкевич, Тушкар, В. Гринишин, Я. Варшона. Всіх грошей заколядовано $74. Розходу було $2. Вислано через Обєднання на Рідну Школу $72. Колядувати ходили: В. Михалюк, І. Бабак, Д. Митулівський, В. Труфин.

В. Труфин.

——o——

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Коляда на народні цілі.

Колядували члени Українсько-Американського Громадянського Клюбу: Г. Волянський, М. Проскура, М. Цап, Г. Гайдук, М. Грицуна, М. Іваницький, І. Чубатий, Е. Боднар, П. Вуй, І. Сокальський. Коляду зложили: о. Іван Гундяк $2.50; по $2: М. Сливка, Л. Ракман; по $1: І. Гураль, Софія Маєрс, А. Скочипець, Ю. Войнаровський, С. Крупа, С. Куций, Й. Бобенчак (мол.), Н. Кіра, В. Вадяк, М. Дудич, Український Товариський Клюб, М. Головчук, Д. Літос, А. Ленч, М. Проскура, С. Осиф, О. Дмитрів, І. Кендзерський, Укр.-Амер. Громадянський Клюб, М. Товт, М. Дмитрів, В. Бубняк, С. Трух, І. Бруненький, С. Савченко, В. Бравн, Кепітол Барбер Шап, Фриц Гейл, М. Шпак, Й. Двуліт, С. Сотч; Й. Скочипець 75 ц.; по 50 ц.: М. Іваницький, С. Ярощак, С. Скочипець, П. Кавенський, П. Швайлик, М. Тарновський, Н. Шиманський, Д. Легоцький, М. Мачишин, І. Глущик, Д. Мазар, М. Грицуна, М. Бохонок, М. Вихованець, С. Кармазин, І. Цап, І. Кілик, М. Ґреґа, В. Яш, Т. Скрипочка, С. Кельман, П. Гірняк, П. Драч, І. Магац, С. Шумний, І. Кубічка, О. Суднік, І. Яким, Р. Р. Деп'т Стор, Й. Блакот, Сурпрайз Стор, А. Бурашко; по 25 ц.: В. Гадиняк, А. Рабіновіч, І. Марущак, В. Сухар. Разом $55.25. Розходу було $2.60. З осталих $52.65 передано $5 на пресовий фонд „Українського Вістника", органу укр. прав. церкви в Америці, а $47.65 переслано через Обєднання для розділу по половині між Рідну Школу і фонд визвольної боротьби.

——o——

КОГОЗ, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Гром. М. Малігловка і П. Ґуриш, оба з 13 від. ОДВУ в Когоз, зібрали $37.25 на визвольну боротьбу. Зложили: Й. Білінський $5; П. Жмуд $4; В. Сташко $3; по $1: О. Лесняк, Н. Гуриш, В. Любинецький, Н. Заблоцький, В. Коник, Н. Назарко, М. Галашин, Марія Кушнір, Г. Бабяк, Й. Дзямба, о. М. Лисяк, Текля Михаляк, М. Процак, Ю. Бакай, Г. Недільський, Т. Малігловка; по 50 ц.: С. Постоловський, К. Варениця, Н. Прайзнар, А. Мазурик, Н. Депутат, М. Говикович, Анна Дубас, Т. Малецький, Т. Грацон, Ева Ковтко, П. Кобаса, П. Заздра, Д. Мричко, Атанасія Афінович, С. Каспер, С. Палка, П. Бачинський, В. Дерлиця; П. Дзямба 25 ц. Разом $37.25, котрі вислано через Обєднання на призначену ціль.

Т. Малігловка.

— Що?! ви прирівнюете мене з верблюдом?!

— Ні, вас ні! Мені помішалося. Ви дуже подібні до одного мого знайомого...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267, відбудуться в суботу, 12-го лютого, в годині 8-мій вечером, в домі Івана Агреста. Просимо всіх явитися на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні на цих зборах вирівнати свої довги, бодай частинно, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — М. Гарасимишин, предс.; Т. Ярош, кас.; К. Дідух, секретар.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (80)

© 1937, Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

Джейн знехтувала солодкі слова Сборова, відчуваючи добре, що він щось лихе має на умі. Але Сборов уперто продовжав: „Вже від першого погляду ви запали мені в душу і надзвичайно мене притягали". А коли Джейн далі мовчала, він узяв її за руку і благально промовив: „Ах, невже ви не можете мене бодай трошки любити?" Джейн шарпнула рукою.

„Що ви робите? Схаменіться", промовила вона грізно. Сборова брови стягнулись і він, погрожуючи, сказав: „Уважайте, бо цього пожалуєте колись". Та Джейн далі мовчала і міряла його своїм холодним зором. По хвилі Сборов вибух знов: „Кажу вам, що я закоханий у вас, я люблю вас і я недопущу, щоб ви припали пройдисвітові Бравнові. Кожний бачить, що ви любите його".

Дрож пройшла по тілі Джейн. Немов вагаючись хвилину, вона вудповіла: „Князю, я чула недавно, як одна особа говорила про вас, що ви останній нукчемник. Я не вірила в це. А тепер вірю". Після цього вона вказала рукою перед себе і приказала князеві: „Рушайте вперед, до гурту". Сборов скрутивсь і послухав приказу цеї рішучої жінки.

Але коли Сборов пройшов кілька кроків, його знов охопила дурійка, проти якої він був безсильний. Обертаючись до Джейн, він нагло заговорив: „Але зажди, я не дам так легко відтягнутись від своїх хотінь, від своїх плянів". З тими словами він миттю обняв її своїми руками і хотів притиснути до себе. Та скоро пожалував цього.